

Valtuustoaloite: Välittömiä toimia lasten ja nuorten auttamiseksi, valtuutettu Seppo Sorvari

Kaupunginhallitus 19.09.2022 § 354

280/00.01.04/2022

Valmistelija Hallintojohtaja Matti Bergman

Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän yhtymähallitus 24.8.2022 § 99

Valmistelija Tulosyksikköjohtaja Saana Savela, kuntayhtymän johtaja Elisa Roimaa

Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän vastattavaksi on annettu Raahen valtuutettu Seppo Sorvarin valtuustoaloite Välittömiä toimia lasten ja nuorten auttamiseksi.

Sorvari on todennut aloitteessaan seuraavaa: Meillä on ikäluokkia, joilta korona vei normaalin lapsuuden ja nuoruuden. Nyt nämä samat ikäluokat saavat elää sodan ja epäjärjestyksen pelossa. Sote-palvelut siirtyvät 1.1.2023 hyvinvointialueiden vastuulle. Meillä ei ole kuitenkaan varaa odottaa. Olemme vaarassa totaalisesti menettää yhden sukupolven tulevaisuuden. Esitän, että tässä tilanteessa Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymä yhdessä Raahen kaupungin kanssa lisää välittömästi kaikkia tarpeellisia tukitoimia ja resursseja lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja mielenterveyden turvaamiseksi. Turvallinen lapsuus kuuluu kaikille. Seppo Sorvari on vaatinut valtuustoaloitteessaan välittömiä toimia lasten ja nuorten auttamiseksi tilanteessa, jossa korona ja sodan pelko ovat tuoneet epäjärjestyä nuorten kasvuolosuhteisiin.

Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän vastaus valtuustoaloitteeseen

Hyvinvointikuntayhtymässä on tunnistettu lasten, nuorten ja perheiden kasvaneet tuen tarpeet etenkin perhesosiaalityössä sekä lasten ja nuorten mielenterveyspalveluissa. Lastensuojeluilmoitusten ja sosiaalihuoltolainmukaisten yhteydenottojen määrä palveluohjaukseen on kasvanut kuluneiden vuosien aikana, alla taulukko, jossa on tarkasteltu tulleiden lastensuojeluilmoitusten ja yhteydenottojen määrää tammi-heinäkuun ajalta vuosilta 2020, 2021 ja 2022 aikana.

Aikavälillä	Lastensuojeluilmoitukset	Yhteydenotot sosiaalihuoltoon	Yhteensä
1.1.-1.7.2020	366	228	594
1.1.-1.7.2021	608	236	896
1.1.-1.7.2022	710	288	946

Vuoden 2022 aikana lapsiperheiden palveluohjaukseen on tullut yhteydenottoja seuraavasti:

Kuukausi	Yhteydenottojen määrä
Tammikuu	71
Helmikuu	70
Maaliskuu	91
Huhtikuu	97
Toukokuu	64
Kesäkuu	89
Heinäkuu	35

Palvelujen järjestäminen ja resurssit

Hyvinvointikuntayhtymän lapsiperhepalveluissa on lisätty huomattavasti ennaltaehkäisevän ja varhaisen tuen resursseja viimeisten vuosien aikana. Vuoden 2020 aikana luotiin lapsiperheiden sosiaalityön tiimi, jossa työskentelee kaksi sosiaalityöntekijää ja kaksi sosiaaliohjaajaa lasten asioista vastaavina työntekijöinä tukien ja ohjaten perheitä haastavissa elämäntilanteissa. Lapsiperheiden sosiaalityön asiakkaiden määrä on kasvanut kahden vuoden aikana 172 asiakkaasta 319 asiakkaaseen (asiakastilanne 17.8.2020 ja 17.8.2022). Lapsiperhepalveluissa on tiedostettu kodeissa tehtävän työn merkityksellisyys. Lapsiperheiden palvelutarpeeseen on pyritty vastaamaan lisäämällä lapsiperheiden kotipalvelun palvelusetelillä järjestettävän palvelun määrää ja perhetyön perheohjaajien määrää. Vuoden 2021 aikana perheohjaajien vakanssien määrää lisättiin seitsemästä (7) perheohjaajasta neljääntoista (14). Perheohjaajien keskeisin tehtävä on yhdessä perheenjäsenten kanssa etsiä ja löytää keinoja sujuvan ja mielekkään arjen mahdollistamiseksi. Uusien perheohjaajien rekrytointi on osin vielä kesken.

Ennaltaehkäisevän ja varhaisen tuen vahvistamisella on saatu myönteisiä tuloksia aikaan korjaavan työn tarpeen vähentyessä alueella. Kuntayhtymän alueella lastensuojelun asiakasmäärä on laskenut kolmen viimeisen vuoden aikana 347 lapsesta 223 lapseen (asiakasmäärät 17.8.2019 ja 17.8.2022). Resurssilisäyksillä on selkeästi saatu käännettyä asiakastyön painotusta korjaavasta lastensuojelutyöstä ennaltaehkäisevään ja varhaiseen tukemiseen. Lastensuojelussa kehittämistyö painottuu systeemisen toimintamallin juurruttamiseen. Systemisellä toimintamallilla haetaan samankaltaista toimivaa yhteistyömallia lastensuojelun moniammatilliseen verkostotyöhön, kuin yhteisövaikuttavuuden palvelunmallilla yleisesti lapsiperhepalveluissa.

Hyvinvointikuntayhtymässä on vuoden 2021 aikana lisätty resurssia myös lasten ja nuorten mielenterveyspalveluihin. Aikuis- ja perhesosiaalityön perheneuvolaan perustettiin neljä (4) uutta psykiatrisen sairaanhoitajan vakanssia. Psykiatriset sairaanhoitajat ovat lokakuusta 2021 alkaen

tehneet matalan kynnyksen mielenterveystyötä yläkouluilla ja toisella asteella (asiakasryhmänä 13-17- vuotiaat nuoret). Matalan kynnyksen mielenterveystyölle on ollut kouluilla ja oppilaitoksissa suuri tarve nuorten psyykkisen tuen tarpeen kasvun myötä. Perheneuvolaan perustettiin vuoden 2021 aikana myös nuorisopsykiatrin vakanssi, jolla pyrittiin hakemaan ratkaisua sujuvan hoitopolun rakentamiseksi. Psykiatrin vakanssia ei toistaiseksi ole saatu täytettyä, jonka vuoksi perheneuvolan lääkäriresurssi on toteutettu osin ostopalveluina ja osin hyvinvointikuntayhtymän terveyskeskuslääkäriresurssein.

Tällä hetkellä suurin haaste on vastata alueen lasten mielenterveyspalveluiden kasvaneeseen tarpeeseen. Tilanne on haastava ja siihen on haettu ratkaisua osin myös ostopalveluilla.

Hyvinvointikuntayhtymässä on meneillään perheneuvolan osalta palveluprosessien selkeyttämisen ja terveydenhuoltolainmukaisen mielenterveystyön asemoitumisen jäsentäminen tulevassa palveluorganisaatiossa. Lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden riittämättömyys on valtakunnallinen ongelma, johon vaikuttaa myös yliopistosairaaloiden haasteet vastata psykiatrian osastohoidon tarpeisiin.

Raahen kaupungin opetus- ja varhaiskasvatustoimen kanssa on pyritty löytämään ratkaisuja muun muassa haastavalla käytöksellä oireilevien lasten tukemiseksi, esimerkiksi erilaisten tuen polkujen avaamisella ja yhteisten toimintatapojen jäsentämisellä.

Lopuksi

Hyvinvointikuntayhtymässä on tehty pitkäjänteistä ja tavoitteellista kehittämistyötä lapsiperhepalveluissa. Tiivistä yhteistyötä on tehty kuntien sivistys- ja varhaiskasvatustoimijoiden kanssa, jotta kasvaneeseen tuen- ja palvelujen tarpeeseen kyetään yhteistyössä tehokkaasti vastaamaan. Yhteistyössä on sovittu yhteisövaikuttamisen palvelumallin vahvistamisesta, jonka keskeisin ajatus on yhteisen tekemisen vahvistamisessa ja yhteisten toimintasuunnitelmien laatimisessa yhteisissä asiakastilanteissa. Yhteisessä tekemisessä on pyritty vahvistamaan lasten luonnollisiin kasvu- ja kehitysympäristöihin kohdentuvaa apua ja tukea.

Toimintamallin vahvistamisen varmistamiseksi on luotu ohjausryhmä, joka kokoontuu säännöllisesti.

Hyvinvointikuntayhtymän lapsiperhepalveluissa on syntynyt kokemus, että yhteistyö alueen muiden toimijoiden, etenkin opetustoimen ja varhaiskasvatuksen kanssa on sujuvaa ja hedelmällistä.

Hyvinvointikuntayhtymän lapsiperhepalveluissa valmistaudutaan tällä hetkellä hyvinvointialueelle siirtymiseen. Hyvinvointialueelle siirtyminen siirtyminen ei sinällään tuo suuria muutoksia palveluihin, mutta valmistelutyö ja siirtymävaihe vaatii organisaatiolta resursseja.

Hyvinvointialueen valmistelutyöhön liittyen alueella on aloittanut elokuussa 2022 määräaikainen nepsykoordinaattori, joka on tukena yhteisen palvelupolun selkeyttämisessä neuropsykiatrisista haasteista kärsivien lasten tukemisessa.

Esittelijä Kuntayhtymän johtaja Elisa Roimaa

Päätösehdotus Yhtymähallitus antaa edellä olevan selvityksen vastauksena valtuustoaloitteeseen.

Päätös Esitys hyväksyttiin.

Esittelijä Kaupunginjohtaja Mikkola-Riekkinen Leena

Päätösesitys Esitetään kaupunginvaltuustolle:

Annetaan valtuustoaloitteeseen Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän yhtymähallituksen valmisteleva vastaus.

Todetaan asia aloitteena loppuun käsitellyksi.

Päätös Hyväksyi esityksen.